

پیرامون قانون مبارزه با مواد مخدر (جرایم حوزه مواد مخدر)

مصطفی بهمنی فرا^۱، حسینعلی خواجه گلستانه^۲

^۱ کارشناس و مشاور حقوقی دفاتر تسهیلگری زایل

^۲ کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد زاهدان

چکیده

مصرف مواد مخدر، به ویژه در میان جوانان و نوجوانان، زخمی عمیق بر پیکره جامعه است که پیامدهای ناگوار و جبران‌ناپذیری را به دنبال دارد. برای التیام این زخم، اقدامات پیشگیرانه، درمانی و حمایتی متعددی ضروری است. در ایران، مبارزه با مواد مخدر به عنوان یکی از اولویتهای اصلی نظام در حوزه‌های قانونگذاری و اجرایی تلقی می‌شود. به همین منظور، قوانین سختگیرانه‌ای برای مقابله با تولید، توزیع و مصرف مواد مخدر در این کشور وضع شده است. جرایم مواد مخدر، به دلیل پیچیدگی‌های حقوقی و رویه‌های خاص قضایی، نیازمند حضور وکیل کیفری متخصص تهران در این حوزه هستند. وکیلی که با ظرافت‌های قانونی و سوابق قضایی در این زمینه آشنا باشد، می‌تواند با ارائه مشاوره دقیق، تدوین استراتژی‌های کارآمد و دفاع در دادگاه، از موکل خود به بهترین نحو حمایت کرده و حقوق او را در مسیر عدالتخواهی حفظ کند. مواد مخدر، شامل هر ماده خالص یا ترکیبات شیمیایی که در همه کشورها از جمله ایران، مرتکبین و قربانیان فراوانی را در میان اقشار مختلف جامعه، از کودکان و نوجوانان گرفته تا افراد سالخورده، زنان و مردان، به خود جلب کرده است. مصرف این مواد اعتیادآور، نه تنها سرخوشی، نشگی و حالت تسکین‌دهنده کاذبی را به ارمغان می‌آورد، بلکه با ایجاد وابستگی شدید، اثرات مخرب و جبران‌ناپذیری بر سیستم عصبی و سایر ارگان‌های بدن فرد می‌گذارد. این وابستگی بیمارگونه، فرد را در شرایطی قرار می‌دهد که برای رهایی از درد، تنش‌های شدید عصبی و اختلالات گوارشی ناشی از عدم مصرف مواد، ناچار به مصرف مداوم آن می‌شود. به همین دلیل است که استعمال هرگونه ماده مخدر اکیدا ممنوع بوده و آحاد جامعه باید نسبت به خطرات و پیامدهای ناگوار آن هوشیار باشند. مواد مخدر طبق قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب سال ۱۳۶۷، به هر ماده یا ترکیبی از مواد که به طور غیرمجاز به منظور ایجاد توهم یا تحریک قوای مغزی یا تخدیر یا ایجاد وابستگی مصرف می‌شود، اطلاق می‌شود.

واژه‌های کلیدی: قانون، مبارزه، مواد مخدر، جرایم

مقدمه:

مواد مخدر به دسته‌ها و انواع مختلفی تقسیم می‌شود که با توجه به ترکیبات آن‌ها نامگذاری می‌شوند و معمولاً عوارض مختلفی را در بر می‌گیرند. به طور کلی به هرگونه موادی که بر سیستم عصبی انسان تاثیر گذاشته و سبب اختلال در مغز و اعصاب افراد شود و همچنین منجر به اعتیاد افراد مصرف کننده گردد مواد مخدر گفته می‌شود. بر اساس تبصره یک ماده یک لایحه اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر، منظور از مواد مخدر و روانگردان و پیش‌سازهای آن‌ها علاوه بر موارد مصرح در مواد قانونی مذکور، فهرست مواد مخدر، روان گردان و پیش‌سازهای جدید می‌باشد که توسط ستاد مبارزه با مواد مخدر و با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی پیشنهاد و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. البته اثرگذاری مواد مخدر با توجه به نوع آن‌ها متفاوت است.

در کشور ما نیز بر اساس قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام، جرائم مرتبط با مواد مخدر جرم انگاری شده و برای آن‌ها مجازات‌هایی تعیین شده است. فراری دادن یا پناه دادن متهمان و مجرمان مواد مخدر که تحت تعقیب هستند یا دستگیر شده‌اند و همچنین محو یا اخفا ادله جرم مجرمان جرم‌انگاری شده است.

جرائم مرتبط با مواد مخدر سنتی

مواد مخدر از ترکیبات شیمیایی که منجر به تغییراتی در سیستم عصبی افراد می‌شوند تشکیل می‌شود که منجر به ایجاد احساس لذت، اعتیاد و وابستگی شدید می‌گردد. منشأ تولید مواد مخدر می‌تواند از منابع طبیعی مانند برخی گیاهان یا به صورت شیمیایی و با ترکیبات و فرمول‌های خاصی باشد. بنابراین به طور کلی مواد مخدر در قانون ایران به دو دسته مواد مخدر صنعتی و سنتی تقسیم می‌شود. مواد مخدر سنتی یا غیر صنعتی شامل مواردی همچون تریاک، شیره، گراس، بنگ و غیره می‌شود. با استناد مشاوره حقوقی کیفری بر اساس ماده ۱ قانون مبارزه با مواد مخدر انجام اعمالی همچون کشت، وارد کردن صادر کردن و تولید انواع مواد مخدر، نگهداری حمل خرید توزیع و فروش مواد مخدر، همچنین دایر کردن مکانی جهت استعمال مفاد مخدر یا اداره کردن آن مکان جرم انگاری شده است. همچنین استعمال مواد مخدر به هر شکل به جز در مواردی که قانون استثنا کرده باشد و تولید آلات و ادوات و ابزار مربوط به تولید و استعمال مواد مخدر جرم است.

جرائم مرتبط با مواد مخدر صنعتی

مواد مخدر صنعتی نیز شامل مواردی همچون شیشه هروئین کراک کوکائین و... می‌شود که از ترکیبات شیمیایی و بر اساس فرمول‌های خاصی تهیه و تولید می‌شوند. قانونگذار ما در ماده ۸ قانون مبارزه با مواد مخدر به بررسی جرائم مرتبط با مواد مخدر صنعتی پرداخته است.

قاچاق مواد مخدر

مجازات جرم قاچاق مواد مخدر در ماده ۴ و ۸ قانون مبارزه با مواد مخدر تعیین شده است. بر اساس ماده ۴ این قانون هر کس بنگ و چرس و تریاک و شیره و سوخته تریاک را وارد کشور و یا صادر کند یا تولید یا توزیع و یا خرید و فروش کند و یا در معرض فروش قرار دهد با رعایت تناسب و با توجه به مقدار مواد مذکور به مجازات‌های زیر محکوم می‌شود:

۱. تا ۵۰ گرم جزای نقدی تا ۵۰۰ هزار ریال و تا ۵۰ ضربه شلاق.
۲. بیش از ۵۰ گرم تا ۵۰۰ گرم، از ۴ میلیون تا ۱۰ میلیون ریال جریمه نقدی و ۲۰ تا ۷۴ ضربه شلاق و ۱ تا ۵ سال حبس.

۳. بیش از ۵۰۰ گرم تا ۵ کیلوگرم، ۱۰ تا ۴۰ میلیون ریال جریمه نقدی و ۵۰ تا ۷۴ ضربه شلاق و تست و ۳ تا ۱۵ سال حبس.

۴. بیش از ۵ کیلوگرم اعدام و مصادره اموال به استثنای هزینه تامین زندگی متعارف برای خانواده محکوم. هرگاه محرز شود مرتکب جرم موضوع بند ۴ این ماده برای بار اول مرتکب این جرم شده و موفق به توزیع یا فروش آن‌ها هم نشده است دادگاه وی را به حبس ابد و ۷۴ ضربه شلاق و مصادره اموال به استثنای هزینه تامین زندگی متعارف برای خانواده‌اش محکوم می‌کند.

در خصوص مواد مخدر صنعتی هر کس هروئین و مورفین و کدئین و متادون و دیگر مشتقات شیمیایی مورفین و کوکائین و نیز عصاره شیمیایی حشیش و روغن حشیش را وارد کشور کند یا تولید یا توزیع یا صادر کند یا خرید و یا فروش کند و یا در معرض فروش قرار دهد و یا نگهداری و یا مخفی یا حمل کند با توجه به میزان مواد به شرح زیر مجازات خواهد شد:

۱. تا پنج سانتی گرم، از دویست تا پانصد هزار ریال جریمه نقدی و بیست تا پنجاه ضربه شلاق.
۲. بیش از پنج سانتی گرم تا یک گرم، از یک میلیون تا سه میلیون ریال جریمه نقدی و سی تا هفتاد ضربه شلاق.
۳. بیش از چهار گرم تا پانزده گرم، از ده تا بیست میلیون ریال جریمه نقدی و سه تا هشت سال حبس و سی تا هفتاد و چهار ضربه شلاق.
۴. بیش از پانزده گرم تا سی گرم، از بیست تا سی میلیون ریال جریمه نقدی و ده تا پانزده سال حبس و سی تا هفتاد و چهار ضربه شلاق.
۵. بیش از سی گرم، اعدام و مصادره اموال به استثناء هزینه تامین زندگی متعارف برای خانواده محکوم. مجازات اقدام به قاچاق مواد مخدر موضوع این قانون به صورت مسلحانه اعدام است و بر اساس ماده ۱۱ این قانون حکم اعدام در صورت مصلحت در محل زندگی مرتکب و در ملأ عام انجام خواهد شد.

کشت مواد مخدر

بر اساس ماده ۲ قانون مبارزه با مواد مخدر هر کس مبادرت به کشت خشخاش کند و یا برای تولید مواد مخدر به کشت شاهدانه بپردازد علاوه بر امحاء کشت در هر بار، بر حسب میزان کشت به شرح زیر مجازات خواهد شد:

- بار اول ۱ تا ۱۰ میلیون ریال جریمه نقدی
 - بار دوم ۵ تا ۵۰ میلیون ریال جریمه نقدی و ۳۰ تا ۷۰ ضربه شلاق
 - بار سوم ۱۰ تا ۱۰۰ میلیون ریال جریمه نقدی و ۱ تا ۷۰ ضربه شلاق و ۲ تا ۵ سال حبس
 - بار چهارم اعدام
- همچنین مطابق تبصره هرگاه ثابت شود که کشت خشخاش یا شاهدانه به دستور مالک یا مالکان و یا مستاجر ملک و یا قائم مقام قانونی آن‌ها صورت گرفته است، شخص دستور دهنده که سبب بوده است به شرط آن که اقوی از مباشر باشد به مجازات‌های مقرر در این ماده محکوم می‌شود و مباشر که متصدی کشت بوده است به ۱ تا ۳ میلیون ریال جریمه نقدی و ۱۵ تا ۴۰ ضربه شلاق محکوم خواهد شد.

بیان مسئله:

قانونگذار در قانون مبارزه با مواد مخدر حمل و نگهداری انواع مختلف مواد مخدر را جرم انگاری کرده است. مجازات‌های تعیین شده برای حمل و نگهداری مواد مخدر به میزان و نوع آن‌ها بستگی دارد و متغیر است.

حمل و نگهداری مواد مخدر سنتی

همانطور که پیشتر نیز اشاره کردیم مواد مخدر بر اساس روش‌های تولید و نحوه مصرف و همچنین اثرگذاری آن‌ها بر افراد به دسته‌های مختلف مواد مخدر صنعتی و غیر صنعتی تقسیم می‌شوند.

مجازات‌های تعیین شده در قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر جهت حمل مواد مخدر و نگهداری آن بر اساس این تقسیم بندی تعیین می‌شود. بنابراین مجازات نگهداری و حمل مواد مخدر سنتی از جمله تریاک با تصریح مشاوره حقوقی مواد مخدر بدین شرح است:

۱. حمل و نگهداری مواد مخدر تا ۵۰ گرم تا ۵ میلیون ریال جریمه نقدی و تا ۵۰ ضربه شلاق می‌باشد.
 ۲. حمل و نگهداری مواد مخدر بیش از ۵۰ گرم تا ۵۰۰ گرم دارای مجازات ۳۰ تا ۹۰ میلیون ریال جزای نقدی و ۱۰ تا ۷۴ ضربه شلاق است.
 ۳. حمل و نگهداری مواد مخدر بیش از ۵۰۰ گرم تا ۵ کیلوگرم دارای مجازات ۴۰ تا ۷۴ ضربه شلاق، ۲ تا ۵ سال حبس، و ۸۰ تا ۳۰۰ میلیون ریال جریمه نقدی است.
 ۴. حمل و نگهداری مواد مخدر بیش از ۵ کیلوگرم تا ۲۰ کیلوگرم دارای مجازات ۱۰۰ تا ۳۰۰ میلیون ریال جزای نقدی، ۵۰ تا ۷۴ ضربه شلاق و ۵ تا ۱۰ سال حبس می‌باشد.
- در صورت تکرار جرم برای بار دوم علاوه بر مجازات‌های تعیین شده و مذکور مجازات مصادره اموال ناشی از همان جرم تعیین می‌شود.
- همچنین در صورت تکرار جرم برای بار سوم مجازات اعدام و مصادره اموال ناشی از همان جرم به همراه مجازات‌های تعیین شده صورت می‌گیرد.
- در خصوص حمل و نگهداری مواد مخدر بیش از ۲۰ کیلوگرم تا یکصد کیلوگرم علاوه بر مجازات در بند قبل یعنی ۱۰۰ تا ۳۰۰ میلیون ریال جزای نقدی ۵۰ تا ۷۴ ضربه شلاق و ۵ تا ۱۰ سال حبس، به ازای هر کیلوگرم ۳۰ میلیون ریال جزای نقدی اضافه می‌شود و در صورت تکرار جرم اعدام و مصادره اموال ناشی از همان جرم صورت می‌گیرد.
- در خصوص حمل و نگهداری مفاد مخدر به میزان بیش از یکصد کیلوگرم علاوه بر مجازات جریمه نقدی و شلاق مقرر در دو بند قبلی، مجازات حبس ابد نیز تعیین می‌شود و در صورت تکرار جرم اعدام و مصادره اموال ناشی از همان جرم اعمال می‌شود.

حمل و نگهداری مواد مخدر صنعتی

مواد مخدر صنعتی که با ترکیبات شیمیایی و در آزمایشگاه‌ها تهیه می‌شوند معمولاً قدرت تخریب و اثرگذاری بیشتری دارند. از جمله معروف‌ترین این مواد مخدر شیشه، کوکائین و... است.

مجازات حمل و نگهداری این نوع از مواد مخدر به شرح زیر است:

- حمل و نگهداری مواد مخدر صنعتی به میزان ۱ تا ۵ سانتی گرم، مجازاتی به میزان ۱۵ تا ۳۵ میلیون ریال جزای نقدی و ۲۰ تا ۵۰ ضربه شلاق به همراه دارد.
 - حمل و نگهداری ماده مخدر صنعتی بیش از ۵ سانتی گرم تا یک گرم به میزان ۳۰ تا ۹۰ میلیون ریال جزای نقدی و ۳۰ تا ۷۰ ضربه شلاق مجازات دارد.
 - حمل و نگهداری ماده مخدر صنعتی بیش از یک گرم تا ۴ گرم مجازات جزای نقدی ۱۰۰ تا ۲۵۰ میلیون ریال و همچنین ۲ تا ۵ سال حبس و ۳۰ تا ۷۰ ضربه شلاق به همراه دارد.
 - حمل و نگهداری ماده مخدر صنعتی از بیش از ۴ گرم تا ۱۵ گرم مجازات ۲۰۰ تا ۵۵۰ میلیون ریال جریمه نقدی ۱۰ تا ۱۵ سال حبس و ۳۰ تا ۷۴ ضربه شلاق به همراه دارد.
 - حمل و نگهداری مواد مخدر صنعتی بیش از ۱۵ گرم تا ۳۰ گرم ۳۰۰ تا ۶۰۰ میلیون ریال جزای نقدی ۱۰ تا ۱۵ سال حبس و ۳۰ تا ۷۴ ضربه شلاق به همراه دارد.
 - حمل و نگهداری ماده مخدر صنعتی بیش از ۳۰ گرم مجازات اعدام و مصادره اموال ناشی از همان جرم به همراه دارد.
- بر اساس ماده ۱۰ قانون مبارزه با مواد مخدر معتادان به مواد مخدر مذکور در ماده ۸ که تا یک گرم از آن‌ها را حمل و یا نگهداری کنند به مجازات‌های مواد ۸ و ۹ محکوم خواهند شد.

مجازات حمل و نگهداری مواد مخدر به صورت زنجیره‌ای

بر اساس تبصره ماده ۵ قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر اصلاحی سال ۹۹ اگر مرتکبین جرائم بندهای یک تا ۶ به صورت زنجیره‌ای عمل کرده باشند و مواد برای مصرف داخل باشد مشمول مجازات‌های ماده ۴ یعنی مجازات‌های شدیدتر و سنگین‌تر خواهند بود.

البته برای تعیین مجازات‌های شدیدتر باید هر دو شرط موجود باشد.

جرم مصرف مواد مخدر

مطابق قانون برای مصرف مواد مخدر نیز مجازات تعیین شده است البته در خصوص مصرف مواد مخدر میان معتادان و افراد غیر معتاد در تعیین مجازات تفاوت وجود دارد؛ در این بخش از مقاله جرم مصرف مواد مخدر را توسط افراد معتاد و غیره معتاد مطالعه کرده‌ام.

استعمال مواد مخدر توسط معتادان

قانونگذار برای معتادانی که اعتیاد را ترک یا درمان نکرده باشند مجازاتی تعیین کرده است چرا که بر اساس قانون اعتیاد جرم است.

طبق ماده ۱۶ قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر، معتادان به مواد مخدر مذکور در دو ماده ۴ و ۸ به یک میلیون تا پنج میلیون ریال جزای نقدی و تا سی ضربه شلاق محکوم، در صورت تکرار برای هر مرتبه هر بار تا ۷۴ ضربه شلاق محکوم خواهند شد.

در صورتی که مرتکب از کارکنان دولت یا مؤسسات و یا ارگانهای دولتی یا وابسته به دولت باشد علاوه بر مجازات جریمه نقدی و شلاق، به انفصال دائم از خدمات دولتی محکوم می‌شود.

ولی چنانچه ثابت شد که محکوم ترک اعتیاد کرده است مجدداً می‌تواند مراحل استخدام را طی کرده و مشغول خدمت در دستگاه‌های دولتی شود.

استعمال مواد مخدر توسط افراد غیرمعتاد

بر اساس ماده ۱۹ قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر افراد غیر معتادی که مواد مخدر صنعتی یا روانگردان‌ها را استعمال کنند به شرح ذیل مجازات می‌شوند:

۱. استعمال مواد مذکور در ماده (۴) یعنی مواد مخدر سنتی؛ به بیست تا هفتاد و چهار ضربه شلاق و یک میلیون تا پنج میلیون ریال جزای نقدی.

۲. استعمال مواد مذکور در ماده (۸) یعنی مواد مخدر صنعتی؛ به پنجاه تا هفتاد و چهار ضربه شلاق و دو تا ده میلیون ریال جزای نقدی.

جرم جاسازی مواد مخدر

یکی از جرایم مرتبط با مواد مخدر جاسازی مواد مخدر در اتومبیل یا منزل دیگری با قصد متهم کردن افراد دیگر است. در این بخش مجازات‌های تعیین شده برای ارتکاب این جرایم را مطالعه و بررسی می‌کنیم.

مجازات جاسازی مواد مخدر در اتومبیل دیگری

در قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر جاسازی مواد مخدر در ماشین دیگران جرم انگاری شده است؛ براساس بند ۹ ماده یک این قانون و همچنین بر اساس ماده ۲۶ این قانون، هر کس به قصد متهم کردن شخص دیگری مواد روانگردان یا مخدرهای صنعتی غیر دارویی و یا آلات و ادوات استعمال آن را در محلی قرار دهد به حداکثر مجازات همان جرم محکوم می‌شود.

بدیهی است که در ابتدای امر صاحب اتومبیل مجرم شناخته می‌شود و باید ثابت کند که مواد مخدر بدون اطلاع و آگاهی او در ماشین جاساز شده است.

مجازات جاسازی مواد مخدر در منزل دیگری

امکان مجازات جاسازی مواد مخدر در منزل دیگران نیز مطابق ماده ۲۶ قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر پیش بینی شده است چرا که افراد ممکن است با هدف متهم کردن دیگران مواد مخدر و یا روانگردان یا آلات و ادوات استعمال آن را در محلی قرار دهند که این افراد به مجازات حداکثر مجازات همان جرم یعنی حداکثر مجازات حمل مواد محکوم می‌شوند.

بنابراین تفاوتی در مجازات مخفی کردن و جاسازی مواد مخدر در اتومبیل یا منزل دیگران وجود ندارد.

سایر جرایم مرتبط با مواد مخدر

در ادامه به بررسی چند جرم دیگر که در نظام کیفری ایران جرم انگاری شده است، می‌پردازیم:

دایر کردن مکان جهت مصرف مواد مخدر

یکی دیگر از جرائمی که در حوزه مواد مخدر رایج است و قانونگذار در قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر آن را جرم انگاری کرده است، دایر کردن یک مکان جهت استفاده و استعمال مواد مخدر برای دیگران است.

مطابق ماده ۱۴ این قانون هر کس به منظور استعمال مواد مخدر مکانی را دایر و یا اداره کند به ۵ میلیون تا ۱۰ میلیون ریال جریمه نقدی و ۲۰ تا ۷۴ ضربه شلاق و یک تا دو سال حبس و انفصال دائم از خدمات دولتی محکوم می‌شود. همچنین مجازات تکرار این جرم دو تا چهار برابر مجازات بار اول خواهد بود.

طبق آنچه در تبصره این ماده بیان شده است؛ اگر مکان دایر شده جهت استعمال مواد مخدر یک واحد تولیدی یا تجاری و یا خدماتی باشد علاوه بر مجازات مقرر شده در این ماده موافقت اصولی و پروانه بهره‌برداری واحد تولیدی و نیز پروانه کسب واحد تجاری و خدماتی مربوط به مدت یک سال از اعتبار می‌افتد.

همچنین اگر جرم تکرار شود این واحد تجاری یا تولیدی مذکور به نفع دولت ضبط می‌شود.

تولید یا واردات آلات و ادوات استعمال مواد مخدر

از دیگر جرائم مرتبط با مواد مخدر که قانونگذار آنها را در ماده ۲۰ قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر جرم انگاری کرده است اقدام به تولید یا واردات آلات و ادوات مخصوص مصرف مواد مخدر است؛ مطابق این ماده هر کس آلات و ادوات مخصوص تولید یا استعمال مواد مخدر را وارد کند، بسازد خرید یا فروش کند، علاوه بر ضبط آنها به یک میلیون تا ۵ میلیون ریال جزای نقدی و ۱۰ تا ۵۰ ضربه شلاق محکوم می‌شود.

در این ماده در خصوص نگهداری اخفا یا حمل آلات و ادوات استعمال مواد مخدر نیز جرم انگاری شده است؛ و مجازات این اقدامات علاوه بر ضبط آنها به ازای هر عدد ۱۰۰ تا ۵۰۰ هزار ریال جزای نقدی یا ۵ تا ۲۰ ضربه شلاق است.

جرم پناه دادن یا فراری دادن متهمان موضوع مواد مخدر

مطابق ماده ۲۱ قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر هر کس متهم موضوع این قانون را که تحت تعقیب یا در حین دستگیری است عالماً و عامداً پناه یا فرار دهد و یا در پناه دادن یا فرار دادن او همکاری کند در هر مورد به یک پنجم تا یک دوم مجازات جرمی که متهم به آن را فرار یا پناه داده است محکوم می‌شود.

در مورد حبس ابد و اعدام مرتکب به ترتیب به ۴ تا ۱۰ سال حبس و ۱۰ تا ۱۵ سال حبس و از ۳۰ تا ۷۴ ضربه شلاق محکوم می‌شود.

البته تبصره ۱ این ماده مجازات اقرای درجه یک متهم را محدود کرده است و بیان می‌کند که مجازات اقرای درجه یک متهم در هر حال بیش از یک دهم مجازات متهم اصلی نخواهد بود.

مجازات پناه دادن یا فراری دادن متهمان یا محکومان پس از دستگیری یا صدور حکم نیز در ماده ۲۲ این قانون ذکر شده است؛ بنابراین ماده هر کس متهم موضوع این قانون را پس از دستگیری و نیز محکوم موضوع این قانون را پناه یا فرار دهد و یا در فرار آنها همکاری و مشارکت نماید به نصف مجازات متهم یا مجرم اصلی محکوم خواهد شد.

در صورت حبس ابد و اعدام مرتکب به ترتیب به ۱۰ سال و ۲۰ سال حبس و از ۳۰ تا ۷۴ ضربه شلاق محکوم خواهد شد.

مجازات اعدام در جرایم مواد مخدر

مجازات اعدام در خصوص جرائم مرتبط با مواد مخدر در ماده ۴۵ قانون مبارزه با مواد مخدر بر اساس شرایطی تعیین شده است؛ شرایط مجازات اعدام در جرائم مواد مخدر در ادامه شرح داده می‌شود:

- الف) در صورتی که مباشر جرم یا حداقل یکی از شرکا شین ارتکاب جرم سلاح کشیده یا به قصد مقابله با ماموران سلاح گرم و یا شکاری به همراه داشته باشند.
 - منظور از سلاح در این بند سلاح سرد و سلاح مهمات موضوع قانون مجازات قاچاق اسلحه و مهمات و دارندگان سلاح و مهمات غیرمجاز مصوب ۱۳۹۰ می‌باشد.
 - ب) در صورتی که مرتکب نقش سردستگی موضوع ماده ۱۳۰ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ یا پشتیبان مالی و یا سرمایه‌گذار را داشته یا از اطفال و نوجوانان کمتر از ۱۸ سال یا مجانین برای ارتکاب جرم استفاده کرده باشد.
 - پ) مواردی که مرتکب به علت ارتکاب جرائم موضوع این قانون سابقه محکومیت قطعی اعدام یا حبس ابد یا حبس بیش از ۱۵ سال داشته باشد.
 - ت) کلیه جرائم موضوع ماده ۴ این قانون مشروط بر اینکه بیش از ۵۰ کیلوگرم باشد و مواد موضوع ماده ۸ این قانون مشروط بر اینکه بیش از دو کیلوگرم باشد و در خصوص سایر جرائم موضوع ماده ۸ در صورتی که بیش از ۳ کیلوگرم باشد. اجرای این بند نسبت به مرتکبان متهمان و مجرمان قبل از لازم الاجرا شدن این ماده منوط به داشتن یکی از شرایط بندهای الف ب یا پ نیز می‌باشد.
- بنابراین دارا بودن شرایطی همچون مباشرت به جرم با سلاح، سابقه قطعی محکومیت به اعدام یا حبس ابد، نقش سردستگی یا استفاده از افراد زیر سن قانونی جهت ارتکاب جرم از جمله مواردی است که می‌تواند منجر به اعدام در جرایم مواد مخدر شود. همچنین در خصوص جرائم مواد مخدر هروئین و مورفین و کدئین و متادون و دیگر مشتقات شیمیایی مورفین و کوکائین و همچنین حشیش که بیش از دو کیلوگرم باشد و کلیه جرائم مرتبط با بنگ و چرس و تریاک و شیر و سوخته تریاک که بیش از ۵۰ کیلوگرم باشد شرایط برای صدور حکم اعدام محقق است.
- مراجع صالح به رسیدگی در جرایم مواد مخدر
- مطابق با قانون آیین دادرسی کیفری دادگاه انقلاب دادگاهی است که صلاحیت رسیدگی به جرائم مرتبط با مواد مخدر و پیش‌سازهای آن را دارد به این معنا که مواد مخدر و جرائم مرتبط با آن موضوعی است که این دادگاه به آن رسیدگی می‌کند. با توجه به افزایش پرونده‌های مختلف در خصوص جرائم مواد مخدر دادگاه انقلاب رسیدگی به آن‌ها را بر عهده دارد این دادگاه با توجه به قوانین و مقررات مسئولیت پیگیری و صدور حکم در مورد افراد متهم با همراهی وکیل مواد مخدر به ارتکاب جرائم مرتبط با مواد مخدر را بر عهده دارد.
- تعلیق و تعویق مجازات‌های مواد مخدر
- در برخی از جرائم امکان تعلیق و تعویق مجازات‌ها وجود دارد؛ که البته هدف از اعمال تعلیق یا تعویق مجازات کاهش تراکم زندانیان در زندان و فراهم کردن فرصت‌های مختلف جهت اصلاح رفتار آن‌ها می‌باشد.
- بنابراین تعلیق و تعویق مجازات به عنوان یک راهکار برای تخفیف در مجازات‌های قانونی در نظر گرفته می‌شود.
- در خصوص مجرمان مواد مخدر نیز در برخی از موارد امکان تعلیق یا تعویق وجود دارد.
- مطابق بند ت ماده ۴۷ قانون مجازات اسلامی صدور حکم و اجرای مجازات در مورد جرائم قاچاق عمده مواد مخدر یا روانگردان قابل تعلیق و تعلیق نیست.
- البته بر اساس تبصره ماده ۴۵ قانون مبارزه با مواد مخدر الحاقی ۱۳۹۶ در مورد جرائم موضوع این قانون که مجازات حبس بیش از ۵ سال دارد در صورتی که حکم به حداقل مجازات قانونی صادر شود، جز در مورد مصادیق تبصره ماده ۳۸ مرتکب از تعلیق اجرای مجازات آزادی مشروط و سایر نهادهای ارفاقی به استثنای عفو مقام رهبری مذکور در بند ۱۱ اصل ۱۱۰

قانون اساسی بهره‌مند نخواهد شد و در صورتی که حکم به مجازات بیش از حداقل مجازات قانونی صادر شود دادگاه می‌تواند بخشی از مجازات حبس را پس از گذراندن حداقل مجازات قانونی به مدت ۵ تا ۱۰ سال تعلیق کند.

در جرائم موضوع قانون مبارزه با مواد مخدر در مواردی که جرم ارتكابی مجازات بیش از ۵ سال حبس دارد و قاضی به بیش از حداقل مجازات حکم دهد دادگاه می‌تواند بخشی از مجازات حبس را پس از گذراندن حداقل مجازات قانونی به مدت ۵ تا ۱۰ سال تعلیق کند.

در مورد جرائم مذکور در قانون مبارزه با مواد مخدر اگر شرایط مذکور در تبصره ماده ۳۸ قانون مبارزه با مواد مخدر وجود داشته باشد یعنی محکوم پس از صدور حکم به نحوی با نیروهای انتظامی یا سازمان عمل کننده همکاری نماید به توصیه وکیل کیفری امکان اعمال نهادهای ارفاقی از جمله تعلیق اجرای مجازات و آزادی مشروط وجود دارد.

نتیجه‌گیری

با توجه به تاثیرگذاری رواج استفاده از مواد مخدر در افراد جامعه و آثار مخرب آن، مجمع تشخیص مصلحت نظام با تصویب قانون مبارزه با مواد مخدر اقدام به جرم‌انگاری هرگونه اقدامات مرتبط با مواد مخدر کرده است؛ از جمله این جرم‌انگاری‌ها شامل اعمالی همچون تولید و کشت و توزیع انواع مواد مخدر، قاچاق و فروش آن‌ها، ایجاد اماکنی برای مصرف مواد مخدر و غیره است.

اهمیت و ضرورت تحقیق:

مواد مخدر یک ترکیب شیمیایی است که باعث تغییراتی در سیستم عصبی می‌شود و همین تغییرات است که باعث احساس لذت، اعتیاد و وابستگی می‌شود و حس نشنگی و سرخوشی در فرد مصرف کننده ایجاد میکند. این مواد می‌توانند از منابع طبیعی مانند گیاهان یا شیمیایی تولید شوند. مصرف این مواد به دلیل اثرات مخربی که بر سلامتی انسان دارند، در بسیاری از کشورها به شدت ممنوع و محکوم است. این اثرات می‌توانند شامل وابستگی فیزیکی و روانی، آسیب به سیستم عصبی، اختلال در عملکرد ذهنی و فیزیکی، اختلال در رفتارهای اجتماعی و خانوادگی، و در موارد شدیدتر مرگ و میر باشد. در قانون مبارزه با مواد مخدر، مواد مخدر و روان گردان موضوع مواد مخدر به دو بخش زیر تقسیم بندی میشوند و مجازاتی هم که در پی دارد به شرح زیر است:

۱. **مواد مخدر غیر صنعتی:** تریاک، شیره، گراس، بنگ، سوخته..

۲. **مواد مخدر صنعتی:** شیشه، هروئین، کراک، کوکائین..

مجازات جرایم مرتبط با مواد مخدر سنتی مثل بنگ، چرس، گراس، تریاک، شیره، سوخته و تفاله تریاک در ماده ۴ این قانون ذکر شده و مجازات جرایم مرتبط با مواد مخدر صنعتی مانند هروئین، مرفین، کوکائین، شیشه و سایر مواد مشابه در ماده ۸ این قانون آمده است.

مواد مخدر در ارتباط با جرایم مختلف قابلیت داشته و مجازات‌های متفاوتی را در بر دارد. برخی از این جرایم شامل:

- **جرم صادر کردن و وارد کردن مواد مخدر:** این جرم شامل صادرات و واردات مواد مخدر از یک کشور به کشور دیگر است. مجازات برای این جرم معمولاً شدید و طبقه‌بندی‌های مختلفی بر اساس میزان و نوع مواد مخدر و سایر عوامل در نظر گرفته می‌شود.

- **جرم ترانزیت مواد مخدر:** این جرم شامل عبور مواد مخدر از یک کشور به کشور دیگر به منظور انتقال به مقصد نهایی می‌باشد.
- **جرم حمل مواد مخدر:** حمل مواد مخدر بدون مجوز قانونی از یک مکان به مکان دیگر نیز به عنوان یک جرم محسوب می‌شود.
- **جرم تولید و یا ساخت مواد مخدر:** تولید یا ساخت مواد مخدر از مراحل کشت گیاهان مخدر تا فرآوری و تولید مواد نهایی را شامل می‌شود.
- **جرم نگهداری مواد مخدر:** نگهداری و حفظ مواد مخدر برای استفاده شخصی یا فروش بدون مجوز نیز به عنوان یک جرم محسوب می‌شود.
- **جرم مخفی کردن مواد مخدر:** پنهان کردن یا مخفی کردن مواد مخدر از مقامات قانونی به منظور اجتناب از شناسایی و مجازات به عنوان یک جرم محسوب می‌شود.
- **جرم خرید و فروش مواد مخدر:** فروش و خرید مواد مخدر بدون مجوز قانونی یک جرم است که مجازات‌های سنگینی را به همراه دارد.
- **جرم توزیع مواد مخدر:** توزیع و تقسیم مواد مخدر بین افراد دیگر به منظور فروش یا مصرف غیرقانونی نیز جرم شناخته می‌شود.
- **جرم استعمال مواد مخدر:** استفاده از مواد مخدر بدون مجوز قانونی نیز به عنوان یک جرم در نظر گرفته می‌شود، البته مجازات‌های این جرم ممکن است نسبت به سایر جرایم کمتر باشد.
- مواد مخدر را بر اساس نحوه مصرف و تأثیر آنها بر فرد معتاد به دو دسته اصلی مواد مخدر سنتی و مواد مخدر صنعتی تقسیم می‌کنند. هر کدام از این دسته‌ها ویژگی‌ها، ترکیبات و آثار متفاوتی دارند که در ادامه توضیح داده می‌شود همچنین بر اساس قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر، مجازات حمل و نگهداری مواد مخدر در ایران به شرح زیر است:
- **الف- مواد مخدر سنتی:** این دسته از مواد مخدر شامل موادی است که از زمان‌های قدیم کشت و مصرف می‌شده‌اند. برخی از معروف‌ترین مواد مخدر سنتی عبارتند از تریاک، گل (ماریجوانا)، حشیش هروئین، مجازات حمل یا نگهداری آن‌ها عبارتند از:
- **۱. حمل و نگهداری مواد مخدر تا پنجاه گرم:** فاقد مجازات حبس، تا پنج میلیون ریال جریمه نقدی و تا ۵۰ ضربه شلاق.
- **۲. حمل و نگهداری مواد مخدر بیش از پنجاه گرم تا پانصد گرم:** فاقد مجازات حبس، سی (۳۰.۰۰۰.۰۰۰) تا نود (۹۰.۰۰۰.۰۰۰) میلیون ریال جزای نقدی و ده تا هفتاد و چهار ضربه شلاق.
- **۳. حمل و نگهداری مواد مخدر بیش از پانصد گرم تا پنج کیلوگرم:** چهل تا هفتاد و چهار ضربه شلاق، دو تا پنج سال حبس، و هشتاد (۸۰.۰۰۰.۰۰۰) تا سیصد (۳۰۰.۰۰۰.۰۰۰) میلیون ریال جریمه نقدی.
- **۴. حمل و نگهداری مواد مخدر بیش از پنج کیلوگرم تا بیست کیلوگرم:** صد (۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰) تا سیصد (۳۰۰.۰۰۰.۰۰۰) میلیون ریال جزای نقدی، پنجاه تا هفتاد و چهار ضربه شلاق، و پنج تا ده سال حبس.
- در صورت تکرار جرم برای بار دوم علاوه بر مجازات‌های مذکور، مصادره اموال ناشی از همان جرم، در صورت تکرار جرم برای بار سوم اعدام و مصادره اموال ناشی از همان جرم.

- ۵. حمل و نگهداری مواد مخدر بیش از بیست کیلوگرم تا یکصد کیلوگرم: علاوه بر مجازات‌های مقرر در بند ۴، به ازای هر کیلوگرم سی میلیون ریال جزای نقدی اضافه می‌شود. در صورت تکرار جرم اعدام و مصادره اموال ناشی از همان جرم.
- ۶. حمل و نگهداری مواد مخدر بیش از یکصد کیلوگرم: علاوه بر مجازات جریمه نقدی و شلاق مقرر در بندهای ۴ و ۵، حبس ابد. در صورت تکرار جرم: اعدام و مصادره اموال ناشی از همان جرم.
- ب- مواد مخدر صنعتی: این دسته از مواد مخدر در قرن جریر در آزمایشگاه‌ها با استفاده از مواد مخدر سنتی یا سایر ترکیبات شیمیایی تولید شده‌اند. این مواد معمولاً قدرت تخریبی بالاتری دارند و آثار جبران‌ناپذیری بر بدن فرد معتاد می‌گذارند. برخی از معروف‌ترین مواد مخدر صنعتی عبارتند از مت‌آمفتامین (شیشه)، کوکائین، ال‌اس‌دی (LSD) و ... مجازات حمل و نگهداری این نوع مواد مخدر عبارت است از:
 - ۱. حمل و نگهداری ماده مخدر صنعتی (تا ۵ سانتی‌گرم: پانزده (۱۵.۰۰۰.۰۰۰) تا سی و پنج (۳۵.۰۰۰.۰۰۰) میلیون ریال جزای نقدی و بیست تا پنجاه ضربه شلاق و مجازات حبس ندارد.
 - ۲. حمل و نگهداری ماده مخدر صنعتی بیش از ۵ سانتی‌گرم تا ۱ گرم: سی (۳۰.۰۰۰.۰۰۰) تا نود (۹۰.۰۰۰.۰۰۰) میلیون ریال جریمه نقدی و سی تا هفتاد ضربه شلاق و مجازات حبس ندارد.
 - ۳. حمل و نگهداری ماده مخدر صنعتی بیش از ۱ گرم تا ۴ گرم: مجازات: صد (۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰) تا دویست و پنجاه (۲۵۰.۰۰۰.۰۰۰) میلیون ریال جزای نقدی، دو تا پنج سال حبس، و سی تا هفتاد ضربه شلاق.
 - ۴. حمل و نگهداری ماده مخدر صنعتی بیش از ۴ گرم تا ۱۵ گرم: دویست (۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰) تا پانصد و پنجاه (۵۵۰.۰۰۰.۰۰۰) میلیون ریال جریمه نقدی، ده تا پانزده سال حبس، و سی تا هفتاد و چهار ضربه شلاق.
 - ۵. حمل و نگهداری ماده مخدر صنعتی بیش از ۱۵ گرم تا ۳۰ گرم: سیصد (۳۰۰.۰۰۰.۰۰۰) تا ششصد (۶۰۰.۰۰۰.۰۰۰) میلیون ریال جریمه نقدی، ده تا پانزده سال حبس، و سی تا هفتاد و چهار ضربه شلاق.
 - ۶. حمل و نگهداری ماده مخدر صنعتی بیش از ۳۰ گرم: اعدام و مصادره اموال ناشی از همان جرم.
 - نکته: هر سانتی‌گرم معادل یک دهم گرم است، به عبارتی دیگر هر یک گرم معادل ۱۰ سانتی‌گرم می‌باشد.
 - در قانون اصلاح مبارزه با مواد مخدر، ماده‌ای خاصی برای ماده مخدر گل (ماری‌جوانا) تعریف نشده است. اما در صورتی که شخصی به دلیل حمل، قاچاق یا فروش ماری‌جوانا متهم شود، مجازات اغلب بر اساس مقدار ماری‌جوانا و شرایط افراد مورد بررسی قضایی تعیین می‌شود. به طور کلی، در قضایای مرتبط با ماری‌جوانا، مجازات‌ها ممکن است شامل جریمه نقدی و یا شلاق باشد.
 - برای مثال، اگر شخص به دلیل مصرف ماری‌جوانا مورد اتهام قرار گیرد و به عنوان معتاد معرفی شود، ممکن است با جریمه نقدی تا ۵ میلیون ریال و تا ۳۰ ضربه شلاق محکوم شود. اگر این مصرف برای بار اول باشد، ممکن است مجازات به شدت کمتری از نظر تعداد ضربات شلاق داشته باشد، مانند ۲۰ تا ۷۴ ضربه شلاق و همچنین جریمه نقدی.
 - با این حال، ارزیابی دقیق‌تر درباره مجازات‌های مرتبط با مصرف ماری‌جوانا باید با توجه به شرایط و فرآیند قضایی هر مورد صورت بگیرد و اینکه آیا مجرم مورد بررسی قبلاً به جرم مشابه متهم شده است یا خیر نیز در تعیین مجازات تأثیرگذار است.
 - ماده ۴۵ قانون مبارزه با مواد مخدر شرایطی را برای اعدام در جرایم مواد مخدر تعیین می‌کند. این شرایط به شرح زیر است:
 - الف) در صورتی که مباشر جرم یا حداقل یکی از شرکا هنگام ارتکاب جرم سلاح کشیده یا با هدف مقابله با مأموران، سلاح گرم یا سلاح شکاری داشته باشند.

- (ب) اگر مرتکب نقش سردستگی باشد، یا اگر از اطفال و نوجوانان زیر ۱۸ سال یا از افراد مجانین برای ارتکاب جرم استفاده کند و یا اگر پشتیبان مالی یا سرمایه‌گذار در ارتکاب جرم باشد.
- (پ) در صورتی که متهم دارای سابقه محکومیت قطعی به اعدام یا حبس ابد یا حبس بیش از ۱۵ سال به دلیل ارتکاب جرایم مواد مخدر باشد.
- (ت) برای همه‌ی جرائم مواد مخدر، مشروط بر اینکه وزن ماده مخدر بیش از حد مشخص شده باشد؛ به عنوان مثال، بیش از ۵۰ کیلوگرم برای ماده‌های موضوع ماده ۴، بیش از ۲ کیلوگرم برای ماده‌های موضوع ماده ۸، و بیش از ۳ کیلوگرم برای سایر جرایم مواد مخدر. اما اجرای این بند نیاز به داشتن یکی از شرایط (الف)، (ب) یا (پ) نیز دارد.
- این شرایط نشان می‌دهند که اعدام به عنوان مجازات در جرایم مواد مخدر در شرایط خاص و با وجود عواملی مثل استفاده از سلاح، سابقه قطعی محکومیت به اعدام یا حبس ابد، نقش سردستگی یا استفاده از افراد زیر سن قانونی برای ارتکاب جرم ممکن است.
- در برخی حالات امکان تعلیق و تعویق مجازات برای مجرمان مواد مخدر وجود دارد، به منظور کاهش تراکم زندانیان و فراهم آوردن فرصت برای اصلاح رفتار آن‌ها. تعلیق و تعویق مجازات در قانون به عنوان یکی از تخفیفات قانونی در نظر گرفته شده است.
- برای مثال، مجرمانی که به مجازات‌های درجه ۶ تا ۸ تعزیری محکوم شده‌اند، می‌توانند به مدت ۶ ماه تا دو سال مجازات خود را تعویق دهند. همچنین، مجرمانی که به جرایمی مانند حمل، نگهداری و فروش مواد مخدر متهم شده‌اند و محکوم به مجازات درجه ۳ تا ۸ تعزیری شده‌اند، می‌توانند از این امکان استفاده کنند.
- برای دریافت چنین تخفیفاتی، شخص باید به وکیل کیفری مراجعه کرده و وکیل با بررسی پرونده و ارائه دلایل و مدارک موردنیاز، سعی خواهد کرد تا این تخفیفات را برای متهم بهبودی حاصل کند. تصمیم در خصوص تعلیق یا تعویق مجازات بر اساس مجموعه‌ای از عوامل ارزیابی می‌شود، از جمله شرایط مجرم، سوابق قبلی، واکنش به درمان و اصلاح و دلایلی که توسط وکیل ارائه شده باشد.
- بر اساس قانون آئین دادرسی کیفری وضعیتی که تصریح می‌شود، دادگاه انقلاب صلاحیت دارد برای رسیدگی به جرایم مواد مخدر، روانگردانی، و پیش سازهای آن. این به این معنی است که مواد مخدر و جرایم مرتبط با آن‌ها موضوعی است که این دادگاه مختص آن می‌باشد.
- از آنجا که دادگاه انقلاب در این زمینه صلاحیت دارد، پرونده‌های جرایم مواد مخدر باید در این دادگاه مطرح شده و رسیدگی به آن‌ها انجام شود. این دادگاه‌ها با توجه به قوانین و مقررات مربوطه، مسئولیت پیگیری و صدور حکم در مورد افراد متهم به جرایم مواد مخدر را بر عهده دارند.
- بنابراین، در صورتی که با جرمی مرتبط با مواد مخدر متهم شده‌اید، مرجع مناسب برای رسیدگی به پرونده‌ی شما دادگاه انقلاب است و باید به این دادگاه مراجعه کرده و فرآیند دادرسی خود را در آنجا پیگیری کنید.

تحلیل و بررسی:

انواع مواد مخدر در قانون ایران

قانون مواد مخدر، مواد مخدر را به دو دسته کلی طبیعی و صنعتی تقسیم می‌کند:

مواد مخدر طبیعی

- تریاک و مشتقات آن (شیره، سوخته، تریاک پاک)

- شیرخاش

- تینکتور تریاک

- صمغ تریاک

- مرفین و مشتقات آن (هروئین، کدئین)

- کوکائین و مشتقات آن

- حشیش (بنگ)

مواد مخدر صنعتی

- آمفتامین و مشتقات آن (اکستازی، شیشه)

- مت آمفتامین

- LSD

- PCP

- متیل فنیدات

- باربیتورات ها

- بنزودیازپین ها

نکته: این فهرست صرفاً شامل برخی از نمونه‌های رایج مواد مخدر در قانون ایران است و لیست کامل و جامعی از تمامی مواد مخدر مشمول قانون نمی‌باشد.

عواقب وخیم مصرف مواد مخدر

- آسیب‌های جسمی: تخریب سیستم عصبی، اختلالات تنفسی و گوارشی، ضعیف شدن سیستم ایمنی، ابتلا به بیماری‌های عفونی، و افزایش احتمال ابتلا به انواع سرطان

- آسیب‌های روحی و روانی: افسردگی، اضطراب، توهم، پرخاشگری، و اختلالات شخصیتی

- آسیب‌های اجتماعی: فروپاشی بنیان خانواده، طلاق، افزایش جرم و جنایت، ناامنی و بی‌ثباتی در جامعه

- آسیب‌های اقتصادی: تحمیل هزینه‌های سنگین به نظام سلامت، از دست رفتن نیروی کار و کاهش بهره‌وری
ضرورت پیشگیری، درمان و حمایت

مبارزه با معضل مواد مخدر، صرفاً به برخوردهای قهری و انتقامی محدود نمی‌شود، بلکه ابعاد گسترده‌تری را شامل می‌شود:

- پیشگیری: آگاهی‌رسانی و آموزش‌های هدفمند در مدارس، دانشگاه‌ها و مراکز فرهنگی، نسل جوان را از مضرات هولناک مواد مخدر برحذر می‌دارد و آنان را در برابر این دام شوم واکسینه می‌کند.

- درمان: اعتیاد به عنوان یک بیماری، نیازمند درمان و حمایت است. از این‌رو، دسترسی آسان به خدمات ترک اعتیاد و مشاوره‌های روانشناختی، یاری‌گر افراد گرفتار در این چنگال و بازگشت آنها به زندگی سالم خواهد بود.

- حمایت‌های اجتماعی: توانمندسازی افراد بهبود یافته از طریق آموزش‌های مهارت‌های زندگی و تسهیل شرایط اشتغال، از لغزش و بازگشت به اعتیاد جلوگیری می‌کند و به آنها در بازگشت به آغوش جامعه کمک می‌کند.

- مقابله قاطع: برخورد قاطع و بدون اغماض با قاچاقچیان و توزیع‌کنندگان مواد مخدر، از طریق اعمال مجازات‌های بازدارنده و انهدام شبکه‌های قاچاق، مانع از ورود این سم مهلک به جامعه می‌شود.

مواد مخدر، علاوه بر اثرات مخرب بر سلامت و زندگی افراد، جرایم متعددی را نیز به دنبال دارد. در این مقاله، به بررسی انواع جرایم مرتبط با مواد مخدر در ایران و مجازات‌های آنها می‌پردازیم.

جرم صادر کردن و وارد کردن مواد مخدر

صادر کردن و وارد کردن مواد مخدر از یک کشور به کشور دیگر، جرمی سنگین محسوب می‌شود و مجازات آن با توجه به میزان و نوع مواد مخدر، سابقه مجرم و سایر عوامل تشدید کننده جرم تعیین می‌شود. این مجازات می‌تواند شامل حبس‌های طولی‌المدت، جریمه‌های نقدی سنگین و حتی اعدام باشد.

جرم ترانزیت مواد مخدر

عبور مواد مخدر از قلمرو یک کشور به منظور انتقال به مقصد نهایی، ترانزیت مواد مخدر نامیده می‌شود. این جرم نیز از جمله جرایم سنگین بوده و مجازات آن با توجه به میزان و نوع مواد مخدر، مسیر عبور و سایر عوامل تعیین می‌شود.

جرم حمل مواد مخدر

حمل و جابجایی مواد مخدر بدون مجوز قانونی از یک مکان به مکان دیگر، جرم محسوب می‌شود. مجازات این جرم نیز با توجه به میزان و نوع مواد مخدر، سابقه مجرم و سایر عوامل تعیین می‌شود.

جرم تولید و یا ساخت مواد مخدر

تولید و یا ساخت مواد مخدر، اعم از کشت گیاهان مخدر تا فرآوری و تولید مواد نهایی، جرمی سنگین است و مجازات آن با توجه به میزان و نوع مواد مخدر، روش تولید، سابقه مجرم و سایر عوامل تعیین می‌شود.

جرم نگهداری مواد مخدر

نگهداری و حفظ مواد مخدر برای مصرف شخصی یا فروش بدون مجوز قانونی، جرم محسوب می‌شود. مجازات این جرم نیز با توجه به میزان و نوع مواد مخدر، سابقه مجرم و سایر عوامل تعیین می‌شود.

جرم مخفی کردن مواد مخدر

پنهان کردن یا مخفی کردن مواد مخدر از مقامات قانونی به منظور اجتناب از شناسایی و مجازات، جرم محسوب می‌شود. مجازات این جرم نیز با توجه به میزان و نوع مواد مخدر، محل اختفا و سایر عوامل تعیین می‌شود.

جرم خرید و فروش مواد مخدر

خرید و فروش مواد مخدر بدون مجوز قانونی، جرمی سنگین است و مجازات آن با توجه به میزان و نوع مواد مخدر، نقش خریدار یا فروشنده در معامله، سابقه مجرم و سایر عوامل تعیین می‌شود.

جرم توزیع مواد مخدر

توزیع و تقسیم مواد مخدر بین افراد دیگر به منظور فروش یا مصرف غیرقانونی، جرم محسوب می‌شود. مجازات این جرم نیز با توجه به میزان و نوع مواد مخدر، تعداد افراد تحت تأثیر، سابقه مجرم و سایر عوامل تعیین می‌شود.

جرم استعمال مواد مخدر

در قانون ایران، مصرف شخصی مواد مخدر جرم محسوب نمی‌شود، اما معتادان می‌توانند به مراکز درمانی اجباری فرستاده شوند.

نکته:

- مجازات‌های ذکر شده در این مقاله صرفاً جنبه اطلاع‌رسانی داشته و به هیچ وجه جایگزین مشاوره حقوقی تخصصی با وکیل مجرب در حوزه مواد مخدر نمی‌باشد.

• قوانین و مقررات مربوط به جرایم مواد مخدر در طول زمان دستخوش تغییرات می‌شود، لذا برای اطمینان از صحت و به روز بودن اطلاعات، لازم است به مراجع قانونی ذیصلاح مراجعه شود.

علاوه بر موارد فوق، جرایم دیگری نیز در ارتباط با مواد مخدر وجود دارد، از جمله:

- پولشویی حاصل از قاچاق مواد مخدر
 - جعل اسناد و مدارک مربوط به مواد مخدر
 - حمله به ماموران مبارزه با مواد مخدر
 - تشکیل باند و گروه‌های قاچاق مواد مخدر
- مبارزه با جرایم مواد مخدر نیازمند عزم ملی و همکاری همه دستگاه‌ها و آحاد جامعه است. با آگاهی‌رسانی، پیشگیری، درمان و حمایت از افراد در معرض آسیب، می‌توانیم گامی بلند در جهت ریشه‌کن کردن این معضل خانمان‌سوز برداریم.

مجازات حمل و نگهداری مواد مخدر در ایران: تفکیک بر اساس نوع ماده

جرایم مواد مخدر و مجازات‌های آن ۱۴۰۳

قانون مبارزه با مواد مخدر در ایران، مجازات حمل و نگهداری مواد مخدر را با توجه به نوع ماده مخدر به دو دسته کلی مواد مخدر سنتی و مواد مخدر صنعتی تقسیم می‌کند.

الف) مجازات حمل و نگهداری مواد مخدر سنتی

- حمل یا نگهداری تا ۵۰ گرم: فاقد مجازات حبس، تا ۵ میلیون ریال جریمه نقدی و تا ۵۰ ضربه شلاق
- حمل یا نگهداری ۵۱ تا ۵۰۰ گرم: فاقد مجازات حبس، ۳۰ تا ۹۰ میلیون ریال جریمه نقدی و ۱۰ تا ۷۴ ضربه شلاق
- حمل یا نگهداری ۵۰۱ تا ۵۰۰۰ گرم: ۴۰ تا ۷۴ ضربه شلاق، ۲ تا ۵ سال حبس و ۸۰ تا ۳۰۰ میلیون ریال جریمه نقدی
- حمل یا نگهداری ۵۰۰۱ تا ۲۰۰۰۰ گرم: ۱۰۰ تا ۳۰۰ میلیون ریال جریمه نقدی، ۵۰ تا ۷۴ ضربه شلاق و ۵ تا ۱۰ سال حبس در صورت تکرار جرم

- بار دوم: علاوه بر مجازات‌های قبلی، مصادره اموال ناشی از جرم
- بار سوم: اعدام و مصادره اموال ناشی از جرم
- حمل یا نگهداری بیش از ۲۰۰۰۱ تا ۱۰۰۰۰۰ گرم: علاوه بر جریمه نقدی و شلاق در بندهای ۴ و ۵، به ازای هر کیلوگرم ۳۰ میلیون ریال جریمه نقدی اضافه می‌شود. در صورت تکرار جرم: اعدام و مصادره اموال ناشی از جرم
- حمل یا نگهداری بیش از ۱۰۰۰۰۰ گرم: علاوه بر جریمه نقدی و شلاق در بندهای ۴ و ۵، حبس ابد. در صورت تکرار جرم: اعدام و مصادره اموال ناشی از جرم

ب) مجازات حمل و نگهداری مواد مخدر صنعتی

جرایم مواد مخدر و مجازات‌های آن ۱۴۰۳

- حمل یا نگهداری ۱ تا ۵ سانتی‌گرم: ۱۵ تا ۳۵ میلیون ریال جریمه نقدی و ۲۰ تا ۵۰ ضربه شلاق (بدون حبس)
- حمل یا نگهداری ۵.۱ تا ۱ گرم: ۳۰ تا ۹۰ میلیون ریال جریمه نقدی و ۳۰ تا ۷۴ ضربه شلاق (بدون حبس)
- حمل یا نگهداری ۱.۱ تا ۴ گرم: ۱۰۰ تا ۲۵۰ میلیون ریال جریمه نقدی، ۲ تا ۵ سال حبس و ۳۰ تا ۷۴ ضربه شلاق
- حمل یا نگهداری ۴.۱ تا ۱۵ گرم: ۲۰۰ تا ۵۵۰ میلیون ریال جریمه نقدی، ۱۰ تا ۱۵ سال حبس و ۳۰ تا ۷۴ ضربه شلاق
- حمل یا نگهداری ۱۵.۱ تا ۳۰ گرم: ۳۰۰ تا ۶۰۰ میلیون ریال جریمه نقدی، ۱۰ تا ۱۵ سال حبس و ۳۰ تا ۷۴ ضربه شلاق

شلاق

- حمل یا نگهداری بیش از ۳۰ گرم: اعدام و مصادره اموال ناشی از جرم

نکات

- هر سانتی گرم معادل یک دهم گرم است.
- مجازات‌های ذکر شده در این پاسخ صرفاً جنبه اطلاع‌رسانی داشته و به هیچ وجه جایگزین مشاوره حقوقی تخصصی با وکیل مجرب در حوزه مواد مخدر نمی‌باشد.
- قوانین و مقررات مربوط به جرایم مواد مخدر در طول زمان دستخوش تغییرات می‌شود، لذا برای اطمینان از صحت و به روز بودن اطلاعات، لازم است به مراجع قانونی ذیصلاح مراجعه شود.
- مجازات خرید، فروش و مصرف گل (ماری جوانا) در ایران چیست؟
- قانون مبارزه با مواد مخدر در ایران به طور خاص به ماری جوانا (گل) به عنوان یک ماده مخدر مجزا اشاره نمی‌کند. با این حال، حمل، قاچاق، فروش و مصرف آن جرم محسوب می‌شود و مجازات آن بر اساس میزان ماده، سابقه فرد و سایر عوامل تشدید کننده جرم توسط قاضی تعیین می‌شود. مجازات‌ها می‌توانند شامل موارد زیر باشند:
- جریمه نقدی: مبالغ جریمه نقدی برای جرایم مرتبط با گل متغیر است و توسط قاضی با توجه به شرایط هر پرونده تعیین می‌شود.
- شلاق: تعداد ضربات شلاق نیز برای جرایم مرتبط با گل متغیر است و توسط قاضی با توجه به شرایط هر پرونده تعیین می‌شود.
- حبس: در برخی موارد، مانند حمل یا نگهداری مقادیر زیاد گل، مجازات حبس نیز در نظر گرفته می‌شود.
- مجازات‌های جایگزین حبس: در برخی موارد، به جای حبس، مجازات‌های جایگزین مانند خدمت در مراکز درمانی یا آموزشی برای فرد متخلف در نظر گرفته می‌شود.

نکات مهم

- مصرف شخصی گل در ایران جرم محسوب می‌شود، اما معتادان به جای مجازات کیفری، می‌توانند به مراکز درمانی اجباری فرستاده شوند.
- مجازات‌های ذکر شده در این پاسخ صرفاً جنبه اطلاع‌رسانی داشته و به هیچ وجه جایگزین مشاوره حقوقی تخصصی با وکیل مجرب در حوزه مواد مخدر نمی‌باشد.
- قوانین و مقررات مربوط به جرایم مواد مخدر در طول زمان دستخوش تغییرات می‌شود، لذا برای اطمینان از صحت و به روز بودن اطلاعات، لازم است به مراجع قانونی ذیصلاح مراجعه شود.
- با توجه به پیچیدگی قوانین مربوط به جرایم مواد مخدر، در صورت دستگیری یا اتهام به جرم مرتبط با گل (ماری جوانا)، اکیداً توصیه می‌شود برای مشاوره حقوقی با یک وکیل متخصص در این زمینه مشورت کنید.
- شرایط اعدام در جرایم مواد مخدر در ایران چیست؟
- قانون مبارزه با مواد مخدر در ایران، در ماده ۴۵ شرایطی را برای اعمال مجازات اعدام در جرایم مرتبط با مواد مخدر تعیین کرده است. این شرایط به طور کلی به چهار دسته تقسیم می‌شوند:
- استفاده از سلاح
- اگر مباشر جرم یا حداقل یکی از شرکا هنگام ارتکاب جرم سلاح کشیده باشد.
- اگر مجرم با هدف مقابله با ماموران، سلاح گرم یا سلاح شکاری داشته باشد.
- سردستگی، سوء استفاده و تامین مالی

- اگر مرتکب نقش سردستگی را داشته باشد.
 - اگر از اطفال و نوجوانان زیر ۱۸ سال یا افراد مجنون برای ارتکاب جرم استفاده کند.
 - اگر پشتیبان مالی یا سرمایه‌گذار در ارتکاب جرم باشد.
- سابقه محکومیت
- اگر متهم سابقه محکومیت قطعی به اعدام یا حبس ابد یا حبس بیش از ۱۵ سال به دلیل ارتکاب جرایم مواد مخدر داشته باشد. مقدار مواد مخدر
 - برای همه جرایم مواد مخدر، مشروط به اینکه وزن ماده مخدر بیش از حد مشخص شده باشد:
 - بیش از ۵۰ کیلوگرم برای ماده‌های موضوع ماده ۴
 - بیش از ۲ کیلوگرم برای ماده‌های موضوع ماده ۸
 - بیش از ۳ کیلوگرم برای سایر جرایم مواد مخدر
- نکته مهم
- برای اعمال مجازات اعدام در بند ۴، وجود یکی از شرایط ذکر شده در بندهای ۱، ۲ یا ۳ نیز ضروری است.
- تذکرات:
- مجازات‌های ذکر شده در این پاسخ صرفاً جنبه اطلاع‌رسانی داشته و به هیچ وجه جایگزین مشاوره حقوقی تخصصی با وکیل مجرب در حوزه مواد مخدر نمی‌باشد.
 - قوانین و مقررات مربوط به جرایم مواد مخدر در طول زمان دستخوش تغییرات می‌شود، لذا برای اطمینان از صحت و به روز بودن اطلاعات، لازم است به مراجع قانونی ذیصلاح مراجعه شود.
 - با توجه به پیچیدگی قوانین مربوط به جرایم مواد مخدر، در صورت دستگیری یا اتهام به جرم مرتبط با مواد مخدر، اکیداً توصیه می‌شود برای مشاوره حقوقی با یک وکیل متخصص کیفری تهران در این زمینه مشورت کنید.
- تعلیق و تعویق مجازات مواد مخدر در ایران چگونه است؟
- جرایم مواد مخدر و مجازات‌های آن ۱۴۰۳
- در قوانین ایران، تعلیق و تعویق مجازات به عنوان یکی از راهکارهای جایگزین مجازات حبس، برای کاهش تراکم زندان‌ها و فراهم آوردن فرصت اصلاح و بازپروری برای مجرمان، به ویژه در جرایم مواد مخدر، در نظر گرفته شده است.
- شرایط کلی تعلیق و تعویق مجازات مواد مخدر
- نوع جرم: جرمی که فرد به آن متهم شده باید واجد شرایط تعلیق و تعویق مجازات باشد. به طور کلی، جرایمی که مجازات آنها درجه ۳ تا ۸ تعزیری است، مشمول این امتیاز می‌شوند.
 - سابقه کیفری: فرد نباید سابقه محکومیت قطعی به حبس ابد، قصاص نفس یا جرایم موضوع مواد ۶۰ تا ۶۳ قانون مجازات اسلامی را داشته باشد.
 - میزان مواد مخدر: در جرایم مربوط به مواد مخدر، میزان ماده مخدر کشف شده نیز در تعیین امکان تعلیق و تعویق مجازات تاثیرگذار است.
- مراحل تعلیق و تعویق مجازات مواد مخدر
۱. متهم یا وکیل او باید درخواست تعلیق و تعویق مجازات را به دادگاه صالح ارائه دهد.
 ۲. دادگاه با بررسی شرایط متهم، سوابق کیفری، نوع و میزان جرم و سایر عوامل مرتبط، در خصوص قبول یا رد درخواست تصمیم‌گیری می‌کند.

۳. در صورت موافقت دادگاه، مجازات حبس به مدت ۶ ماه تا ۲ سال تعلیق می‌شود و متهم در این مدت تحت مراقبت و نظارت قرار می‌گیرد.

۴. متهم موظف است در طول دوره تعلیق، شرایط تعلیق را که توسط دادگاه تعیین شده است، به طور کامل رعایت کند. این شرایط می‌توانند شامل پرداخت جریمه نقدی، انجام خدمات عمومی، شرکت در جلسات مشاوره یا درمان اعتیاد و موارد دیگر باشند.

۵. در صورتی که متهم در طول دوره تعلیق، شرایط تعلیق را نقض کند، مجازات حبس تعلیق شده اجرا خواهد شد.

۶. پس از اتمام دوره تعلیق بدون نقض شرایط، سابقه کیفری متهم پاک می‌شود و او از مزایای تعلیق و تعویق مجازات بهره‌مند می‌شود.

نکات مهم:

- تعلیق و تعویق مجازات جایگزین مجازات حبس نیست، بلکه به منزله به تعویق انداختن اجرای مجازات است.
- در صورت نقض شرایط تعلیق، مجازات حبس تعلیق شده بدون تخفیف اجرا خواهد شد.
- شرایط و ضوابط تعلیق و تعویق مجازات در قوانین مربوطه به طور کامل تشریح شده است و برای آگاهی دقیق از آنها باید به منابع قانونی معتبر و یا وکیل متخصص مراجعه کرد.

جرایم مواد مخدر و مجازات های آن ۱۴۰۳

بر اساس قوانین جاری جمهوری اسلامی ایران، رسیدگی به جرایم مربوط به مواد مخدر، روانگردان ها و پیش‌سازهای آنها در صلاحیت دادگاه انقلاب است.

دلایل صلاحیت دادگاه انقلاب

- ماده ۵ قانون تشکیل دادگاه های عمومی و انقلاب: این ماده صراحتاً به صلاحیت دادگاه انقلاب در رسیدگی به “کلیه جرایم مربوط به قاچاق و مواد مخدر” اشاره دارد.
- آراء وحدت رویه: دیوان عالی کشور نیز در آراء وحدت رویه متعددی، صلاحیت دادگاه انقلاب در رسیدگی به این جرایم را تأیید کرده است.

مرجع رسیدگی به جرایم مواد مخدر اطفال

- تبصره ماده ۲۲۰ قانون آیین دادرسی کیفری: بر اساس این تبصره، رسیدگی به جرایم اطفال زیر ۱۸ سال در خصوص جرایم مواد مخدر که مجازات قانونی آنها قصاص نفس یا عضو یا اعدام یا رجم یا حبس ابد است، در صلاحیت دادگاه کیفری استان است.

- آراء وحدت رویه: دیوان عالی کشور نیز در رأی وحدت رویه شماره ۶۸۷-۸۵/۳/۲، صلاحیت دادگاه کیفری استان را در رسیدگی به جرایم سنگین مواد مخدر متهمان زیر ۱۸ سال به طور مطلق پذیرفته است.

نکات مهم:

- در مواردی که جرم مواد مخدر با جرایم دیگری، مانند قتل یا سرقت همراه باشد، رسیدگی به پرونده در صلاحیت دادگاه انقلاب یا دادگاه کیفری استان خواهد بود که صلاحیت رسیدگی به جرم سنگین تر را دارد.
- افراد می‌توانند با مراجعه به دفاتر خدمات قضایی و یا سامانه های الکترونیکی قوه قضائیه از صلاحیت مرجع رسیدگی به پرونده خود مطلع شوند.

•

نتیجه گیری:

پرونده های مواد مخدر از جمله جرائم کیفری است، که به دلیل حساسیت جرم از نظر اجتماعی، اقتصادی، امنیتی، قانونگذار مجازات های سنگینی را برای آن در نظر گرفته است. به همین جهت بهره گیری از مشاوره حقوقی در تحلیل میزان مجازات مواد مخدر می تواند بسیار تاثیرگذار باشد. وکیل با تجربه در حوزه کیفری با توجه به تجربه کافی در این گونه پرونده ها می تواند در تخفیف، تعلیق و یا برائت در این گونه پرونده ها راهگشا باشد. مواد مخدر به عنوان عامل نابودی نسل جوان در قوانین مختلف مورد توجه قانونگذار قرار گرفته است و متناسب با جرم صورت گرفته مجازات مواد مخدر (شامل شیشه، تریاک، حشیش و...) اعمال می شود. مواد مخدر آسیب بزرگی است که نیروی جوان و بنیان خانواده را تهدید می کند. به همین دلیل نهادهای مختلف به مبارزه علیه آن پرداخته و برای ریشه کن کردن آن تلاش می کنند.

مجازات مواد مخدر

جرائم مربوط به مواد مخدر شامل مجازات هایی نظیر اعدام، حبس، تبعید، شلاق، جزای نقدی و مصادره اموال می باشند. از مهمترین عوامل موثر در تعیین مجازات این نوع از پرونده ها، انگیزه شخصی، سابقه و سمت و شخصیت مجرم می باشد. مواردی مانند تعدد جرم و یا تکرار جرم از جمله عوامل تشدید کننده مجازات مواد مخدر است، چنانچه در پرونده فرد مجرم عوامل فوق وجود نداشته باشد، می توان موارد مربوط به تخفیف مجازات مانند تعلیق، آزادی مشروط و ... را در مورد وی لحاظ نمود.

مشاوره حقوقی مواد مخدر

مجازات مواد مخدر (شامل شیشه، تریاک، حشیش و...) در قانون مجازات اسلامی و قانون مبارزه با مواد مخدر بیان شده است. با توجه به تراکم زندانیان در سال ۱۳۹۹ اصلاحیه ای برای قانون مبارزه با مواد مخدر تصویب شد. قانونگذار در این مصوبه برای کم کردن تعداد زندانیان در مجازات حبس مجرمان مواد مخدر تخفیف قائل شده است. البته باید در نظر داشت مجازات کشت و پرورش مواد مخدر با نگهدارن و حمل آن متفاوت است.

نحوه تعیین مجازات مواد مخدر

مجازات مواد مخدر (شامل شیشه، تریاک، حشیش و...) با توجه به نوع مواد و میزان آن تعیین خواهد شد. مجازاتی که برای جرایم مرتبط با مواد مخدر در نظر گرفته شده است حبس، شلاق و جریمه نقدی است. مواردی همچون شرایط ارتکاب جرم، چگونگی دستگیری، وضعیت متهم و... در تعیین این سه مجازات و اجرای حداقل یا حداکثر آن اثرگذار خواهد بود. قاضی پرونده با بررسی پرونده یکی از این سه مجازات یا هر سه را تعیین می کند.

مواد مخدر به دو گروه صنعتی و غیر صنعتی دسته بندی می شود. مواد صنعتی شامل هروئین، کوکائین، شیشه، کراک و... می باشد. مواد غیر صنعتی یا گیاهی عبارتند از تریاک، بنگ، شیر، سوخته و... که نسبت به مواد صنعتی خطر کمتری به دنبال دارد. بر این اساس قانونگذار نیز این مجازات را درجه بندی کرده است. مواد مخدر صنعتی مجازات بیشتری نسبت به مواد غیر صنعتی در پی دارد، به طوری که برای مقدار بسیار کمی مواد صنعتی مجازات های سنگینی پیش بینی شده است.

میزان مجازات مواد مخدر

مواد مخدر برای یک جامعه عامل خانمانسوز و خطرناکی خواهد بود. بیکاری، مشکلات خانوادگی و نبود سرگرمی های مفید به استعمال مواد مخدر دامن می زند. در این میان بازار سوداگران مرگ روز به روز داغ تر می شود. بنابراین قانونگذار تلاش کرده است با تعیین مجازات سنگین برای حمل، نگهداری و فروش مواد مخدر از شیوع استعمال مواد در جامعه جلوگیری کند. در

بند ۳ ماده ۱ قانون مبارزه با مواد مخدر به جرم حمل، نگهداری و فروش مواد مخدر پرداخته شده است. مجازات مواد مخدر (شامل شیشه، تریاک، حشیش و...) برای کسانی که به این جرایم می پردازند در این قانون مشخص گردیده است. مجازات جرایم گفته شده برای مواد مخدر صنعتی شامل شیشه، کراک، هروئین، کوکائین و... به این شرح است:

- پنج سانتی متر مواد مخدر صنعتی: جزای نقدی، ۲۰ تا ۵۰ ضربه شلاق
- پنج سانتی متر مواد مخدر صنعتی تا یک گرم: جریمه نقدی، ۳۰ تا ۷۰ ضربه شلاق
- یک گرم تا ۴ گرم مواد مخدر صنعتی: جریمه نقدی، ۳۰ تا ۷۰ ضربه شلاق، ۲ تا ۵ سال حبس تعزیری
- چهار تا پانزده گرم مواد مخدر صنعتی: جریمه نقدی، ۳۰ تا ۷۴ ضربه شلاق، ۵ تا ۸ سال حبس تعزیری
- پانزده تا سی گرم مواد مخدر صنعتی: جریمه نقدی، ۷۴ ضربه شلاق، ۱۰ تا ۱۵ سال حبس تعزیری
- بیشتر از سی گرم مواد مخدر صنعتی: مصادره کل اموال حاصل از درآمد مواد مخدر و اعدام

مجازات حمل و نگهداری

- مجازات جرایم حمل و نگهداری مواد مخدر غیر صنعتی مانند تریاک، بنگ و... به این شرح است:
- تا پنجاه گرم مواد مخدر غیر صنعتی: جریمه نقدی، ۵۰ ضربه شلاق
- بیشتر از پنجاه گرم تا پانصد گرم مواد مخدر غیر صنعتی: جریمه نقدی، ۱۰ تا ۷۴ ضربه شلاق
- پانصد گرم تا پنج کیلوگرم مواد مخدر غیر صنعتی: جزای نقدی، ۴۰ تا ۷۴ ضربه شلاق، ۲ تا ۵ سال حبس تعزیری
- پنج تا بیست کیلوگرم مواد مخدر غیر صنعتی: جزای نقدی، شلاق از ۵۰ تا ۷۴ ضربه شلاق، ۵ تا ۱۰ سال حبس تعزیری
- در تکرار جرم با این مقدار از مواد مخدر به جای جزای نقدی اموال به دست آمده از این راه مصادره خواهد شد. در صورت تکرار جرم برای بار سوم مجرم اعدام می شود.

- بیست تا صد کیلوگرم مواد مخدر صنعتی: جزای نقدی، ۵۰ تا ۷۴ ضربه شلاق، ۵ تا ۱۰ سال حبس تعزیری
- در تکرار این جرم مجازات شخص اعدام و مصادره اموال است.
- بیشتر از صد کیلوگرم مواد مخدر غیر صنعتی: جزای نقدی، ۷۴ ضربه شلاق، حبس ابد
- بنابراین مجازات مواد مخدر (شامل شیشه، تریاک، حشیش و...) بر اساس میزان مواد و نوع آن تعیین خواهد شد. وضعیت متهم و سابقه کیفری وی در تعیین مجازات موثر می باشد.

میزان مجازات مواد مخدر

براساس بند پ ماده ۳۰۳ قانون آیین دادرسی کیفری، دادگاه انقلاب صلاحیت رسیدگی به جرائم مواد مخدر، روانگردان و پیش سازهای آن را دارد. البته با تصویب قانون الحاق یک ماده به قانون مبارزه با مواد مخدر در سال ۱۳۹۹ و در جهت کاهش تعداد زندانیان، مجازات های این گونه جرائم، در برخی موارد به طور محسوسی کاهش یافته است.

آیا امکان عفو در جرایم مواد مخدر وجود دارد؟

مجازات مواد مخدر (شامل شیشه، تریاک، حشیش و...) جنبه عمومی دارد. و بنا به تقاضا دادستان اجرا خواهد شد اما می تواند مشمول عفو رهبری گردد. باید توجه داشت عفو سالانه که از طرف مقام معظم رهبری اعمال می شود عفو خصوصی است و اجرای مجازات های تکمیلی همچنان برقرار است. در اجرای عفو نیز میزان و نوع مواد مخدر در نظر گرفته می شود. برای دریافت عفو متهم نباید سابقه کیفری داشته باشد و عفو هنگامی اعمال می شود که شخص یک پنجم محکومیت خود را گذرانده باشد. برای اطلاع از نحوه دریافت عفو مرتبط با مواد مخدر می توان با وکیل مواد مخدر ارتباط برقرار کرد.

آیا امکان تعلیق و تعویق مجازات مواد مخدر وجود دارد؟

همانطور که گفته شد برای کم کردن تراکم زندانیان مواد مخدر که حجم زیادی از زندان های کشور را اشغال کرده اند تخفیفات قانونی در نظر گرفته شده است. تعلیق و تعویق مجازات مواد مخدر (شامل شیشه، تریاک، حشیش و...) از جمله این تخفیفات می باشد. این تخفیف فرصت دوباره ای است که به شخص متهم داده می شود تا به اصلاح رفتار خود بپردازد. مجرمان مواد مخدر که محکوم به مجازات های درجه ۶ تا ۸ تعزیری شده باشند به مدت ۶ ماه تا دو سال امکان تعویق مجازات ایشان وجود دارد. همچنین مجرمان مواد مخدر در جرایمی مانند حمل، نگهداری و فروش مواد که محکوم به مجازات درجه ۳ تا ۸ تعزیری شده باشند امکان تعلیق مجازات برایشان فراهم شده است. برای دریافت چنین تخفیفاتی مراجعه به وکیل کیفری ضروری می باشد. وکیل مواد مخدر با بررسی پرونده و ارائه دلایل و مدارک محکمه پسند تلاش خواهد کرد که در وضعیت مجرم بهبودی حاصل شود.

منابع:

۱. آقایی جنت‌مکان، حسین، حقوق کیفری عمومی، تهران، جنگل جاودانه، ۱۳۹۷ ش.
۲. آنسل، مارک، دفاع اجتماعی، ترجمه محمد آشوری و علی حسین نجفی ابرندآبادی، تهران، کتابخانه گنج دانش، ۱۳۹۵ ش.
۳. احمدی ابهری، سیدمحمدعلی، اسلام و دفاع اجتماعی، قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۷ ش.
۴. اردبیلی، محمدعلی، حقوق جزای عمومی، تهران، میزان، ۱۴۰۰ ش.
۵. استوارسنگری، کورش، «مفهوم دولت در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران»، نشریه حقوق اساسی، سال ششم، شماره ۱۱، تابستان ۱۳۸۸ ش.
۶. امیدی، جلیل، تفسیر قانون در حقوق جزا، تهران، مخاطب، ۱۳۹۴ ش.
۷. امیرارجمند، اردشیر، مجموعه اسناد بین‌المللی حقوق بشر، تهران، دانشگاه شهید بهشتی، ۱۳۸۶ ش.
۸. انصاری، ولی‌الله، کلیات حقوق اداری، تهران، میزان، ۱۳۹۷ ش.
۹. باهری، محمد، نگرشی بر حقوق جزای عمومی، تهران، مجد، ۱۳۹۹ ش.
۱۰. بکاریا، سزار، رساله جرائم و مجازات‌ها، ترجمه محمدعلی اردبیلی، تهران، میزان، ۱۴۰۰ ش.
۱۱. پژوهشکده حقوق عمومی و بین‌الملل، نظارت قضایی بر اعمال صلاحیت‌های اختیاری، تهران، مرکز مطبوعات و انتشارات قوه قضاییه، ۱۳۹۲ ش.
۱۲. خلیل‌زاده، ایرج، و میثم حسینی، محشای قانون مبارزه با مواد مخدر، تهران، خرسندیان، ۱۳۹۸ ش.
۱۳. دریجانی، میترا، حمید دلیر، و سیدمهدی احمدی موسوی، «آسیب‌شناسی اصل شفافیت در قلمرو قانون‌گذاری کیفری ایران و ارتباط آن با حکمرانی خوب»، فصلنامه جامعه‌شناسی سیاسی ایران، سال سوم، شماره ۱ (پیاپی ۹)، بهار ۱۳۹۹ ش.
۱۴. ذبحی، حسین، شرح و بررسی ماده ۴۵ الحاقی به قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب ۱۳۹۶، تهران، مرکز مطبوعات و انتشارات قوه قضاییه، ۱۳۹۹ ش.
۱۵. راسخ، محمد، نظارت و تعادل در نظام حقوق اساسی، تهران، دراک، ۱۳۹۰ ش.
۱۶. راسخ، محمد، ریحانه کوششکار، و فائزه عامری، وضع مقرر در قوه قضاییه، تهران، دراک، ۱۳۹۴ ش.
۱۷. ربانی، محمد، مهدی هوشیار، و امیرحسین راهگشای، «مبانی و تضمینات اصل قانونمندی دادرسی در نظام کیفری ایران و کنوانسیون اروپایی حقوق بشر»، فصلنامه تحقیقات حقوقی تطبیقی ایران و بین‌الملل، سال یازدهم، شماره ۴۲، زمستان ۱۳۹۷ ش.
۱۸. رستمی، هادی، «سیاست جنایی بخشنامه‌مدار در فرایند دادرسی کیفری»، فصلنامه مجلس و راهبرد، سال بیست و هشتم، شماره ۱۰۸، زمستان ۱۴۰۰ ش.
۱۹. صانعی، پرویز، حقوق جزای عمومی، تهران، کتابخانه گنج دانش، ۱۳۸۸ ش.
۲۰. صفاری، علی، زینب لکی، و راضیه صابری، «تنزل جایگاه اصل قانونمندی کیفری در پرتو آیین‌نامه‌ای شدن رکن قانونی جرائم»، مجله حقوقی دادگستری، سال هشتاد و پنجم، شماره ۱۱۵، پاییز ۱۴۰۰ ش.
۲۱. طباطبائی مؤتمنی، منوچهر، حقوق اداری، تهران، سمت، ۱۳۹۹ ش.
۲۲. عباسی، بیژن، حقوق اداری، تهران، دادگستر، ۱۴۰۰ ش.

۲۳. قیاسی، جلال‌الدین، عادل ساریخانی، و قدرت‌الله خسروشاهی، مطالعه تطبیقی حقوق جزای عمومی (اسلام و حقوق موضوعه)؛ جلد دوم: ارکان جرم، قم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۴ ش.
۲۴. کاتوزیان، ناصر، مقدمه علم حقوق، تهران، کتابخانه گنج دانش، ۱۴۰۰ ش.
۲۵. گلدوزیان، ایرج، بایسته‌های حقوق جزای عمومی، تهران، میزان، ۱۳۹۸ ش.
۲۶. محمودی، جواد، «تأملی بر نظریه تفسیری شورای نگهبان درباره صلاحیت‌های دیوان عدالت اداری»، فصلنامه حقوق اساسی، سال سوم، شماره ۵، زمستان ۱۳۸۴ ش.
۲۷. ملکوتی‌هشجین، سیدحسین، «تأملی بر تفسیر اصل "خروج از حدود اختیارات قانونی" در دکترین حقوق اداری انگلیس و ایران»، فصلنامه حقوق اسلامی، سال یازدهم، شماره ۴۰، بهار ۱۳۹۳ ش.
۲۸. موسی‌زاده، ابراهیم، حقوق اداری، تهران، دادگستر، ۱۳۹۸ ش.
۲۹. موسی‌زاده، رضا، حقوق اداری (۱-۲)؛ کلیات و ایران، تهران، میزان، ۱۴۰۰ ش.
۳۰. مؤذن‌زادگان، حسنعلی، و حامد رهدارپور، «اصل شفافیت قانون» و جایگاه آن در رویه قضایی دیوان اروپایی حقوق بشر و حقوق کیفری ایران»، فصلنامه دیدگاه‌های حقوق قضایی، سال بیست و سوم، شماره ۸۱، بهار ۱۳۹۷ ش.
۳۱. نوربها، رضا، زمینه حقوق جزای عمومی، تهران، میزان، ۱۳۹۷ ش.
۳۲. ویژه، محمدرضا، «نظارت مراجع صیانت از قانون اساسی بر تضمین اصل شفافیت قوانین»، مجله پژوهش‌های حقوقی، سال دهم، شماره ۱۹، بهار و تابستان ۱۳۹۰ ش.